

Drie jongens als circusdetective

In deze serie verschenen

1. Een overval in de lucht
2. De jacht op het koperen kanon
3. Sensatie op een Engelse vrachtboot
4. Avonturen in de Stille Zuidzee
5. Drie jongens op een onbewoond eiland
6. De strijd om het goudschip
7. Tumult in een toeristenhotel
8. Drie jongens als circusdetective
9. Een dollarjacht in een D-trein
10. Een speurtocht door Noord-Afrika
11. Drie jongens en een caravan
12. Kabaal om een varkensleren koffer
13. Een motorboot voor een drijvend flesje
14. Een klopjacht op een kapitein
15. Een raderboot als zilvervloot
16. Nummer negen seint New York
17. Een meesterstunt in Mexico
18. Trammelant op Trinidad
19. Vreemd krakeel in Californië
20. Lotgevallen rond een locomotief
21. Pyjama-rel in Panama
22. Vreemd gespuis in een warenhuis
23. Wilde sport om een nummerbord
24. Hoog spel in Hongkong
25. Een vliegtuigsmokkel met verrassingen
26. Stampij om een schuiftrompet
27. Kunstgrepen met kunstschaten
28. Bombarie om een bunker
29. Ali Roos als Arie Baba
30. Heibel in Honolulu
31. Arie Roos wordt geheim agent
32. Cnall-effecten in Casablanca

*Drie jongens
als circusdetective*

Willy van der Heide

Oorspronkelijk uitgegeven door: Stenvert, Meppel, 1952

© Willy van der Heide, 1952

© Nederlandse uitgave: Overamstel Uitgevers, Amsterdam 2015

© Omslagbeeld: Frans Mettes

Omslagontwerp: baqup

ISBN 978 90 499 2711 0 (paperback)

ISBN 978 90 499 2743 1 (e-book)

NUR 280

www.overamstel.com

Alle rechten voorbehouden.

Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd en/of openbaar gemaakt door middel van druk, fotokopie, microfilm of op welke wijze ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

Jan en Arie vallen met hun neus in de spoortreinen

Jan Prins en Arie Roos zaten in het dor-verschroeide gras op de helling van de betonwegberm en zochten hun zakken na.

‘Zestien cent,’ zei Jan. Hij veegde met zijn rechterhand de zwarte haren, die vochtig waren van transpiratie; van zijn voorhoofd weg naar achteren. Zijn linkerhand, met de handpalm omhoog, toonde een dubbeltje, een stuiver en een cent. Arie Roos, dik, roodharig en sproetig, had zijn blauwe ogen half dichtgeknepen tegen het felle licht van de zon. Hij bracht het tot een dubbeltje, twee stuivers en drie cent. De twee jongens keken elkaar aan en begonnen dan bulderend te lachen.

‘Mooi figuur voor twee jongens, die duizenden dollars op hun eigen naam op banken in Engeland en Amerika hebben staan,’ lachte Jan.

‘Die de centen niet eert, is de dollars niet waard,’ mompelde Arie. ‘Voor de gloeiende glorieneuzen. hoe kom je ook zo suf om je geld te vergeten?’

‘Ik was zo gefascineerd door de plotselinge opbloei van jouw sproeten,’ antwoordde Jan, ‘dat dergelijke laag-bij-de-grondse dingen als geld geen plaats vonden in mijn brein.’

Achter hen ronkte een leger-vrachtauto voorbij. De jongens zaten langs de betonweg die van Amsterdam, door het Gooi, naar Soestdijk en Amersfoort leidt.

‘We kunnen twee dunne of één dik ijsje kopen,’ constateerde Arie, opstaande. ‘En dan verder maar liften. Hoe laat is ’t?’

Jan Prins stond zuchtend op, keek naar zijn met stof overdekte schoenen en dan op zijn polshorloge.

‘Kwart. over drie.’ Beide jongens gingen op de rand van het witte beton staan, in de laaiende gloed van de late julizon die terugkaatste van het hete cement, en begonnen auto’s te duimen, die de kant van Amersfoort op gingen. Acht personenauto’s passeerden, waarvan geen enkele inzittende naar hen keek. Daarna een stampvol volkswagenbusje met vakantieangers, waarvan een dikke man hun een handvol sinaasappelschillen naar het hoofd gooide.

‘Met de groeten uit Valencia,’ zei Jan, de schillen ontduikend! Als we geluk hebben zijn we wel thuis tegen zonsondergang.’

‘Dan ben ik allang van hitte en dorst gestorven,’ verklaarde Arie.
‘Morgen een bericht in de Gooise krant:

Roodharige mummie gevonden langs rijksweg!’

Uit de richting Amsterdam kwam een zware, groene vrachtauto langzaam aanrollen. De jongens duimden zonder veel overtuiging of hoop, maar tot hun verbazing remde de wagen af. De portieramen waren naar beneden gedraaid. De wagen had een hoge cabine en door het open raam keek de gebruinde kop van de chauffeur op hen neer.

‘Mot je meerije?’

‘Als dat kan.’

‘Waar mot je heen?’

‘Bilthoven. Maar zet ons maar af bij de kruising in Soestdijk.’ De man knorde, zwaaide het zware portier open en stak een oude gieter naar buiten.

‘Haal effe een gieter water voor me uit de sloot daar. Mijn radiator lekt en mijn motor wordt te heet.’

Arie liep naar de hoge motorkap, haalde zijn zakdoek uit zijn zak en begon de hete radiatordop los te schroeven. Jan Prins klom langs het verschroeide, dorre gras van de bermhelling naar beneden en schepte water uit de half gevulde sloot. De zware dieselmotor denderde door. De chauffeur bleef achter zijn stuur zitten, sloeg hen gade en rolde een shagsigaret. Arie draaide de dop op de radiator. Jan leverde de gieter af.

‘Okay, jongens,’ zei de chauffeur. ‘Klim achterop, maar val der niet af. Ik zet je af op de kruising bij Paleis Soestdijk.’ De vrachtwagen was open, met aan weerszijden houten hekken. De lading bestond uit twee lagen lege benzinevaten, boven op elkaar. Dat was niet zo best, want de vaten waren niet alleen gloeiend heet van de zon, maar bovendien machtig smerig. ‘Dat is één broek naar de stomerij,’ zei Arie, Jan zijn smerige handpalmen tonend, en hij riep: ‘Okay! We zitten!’

De wagen trok weg met een knoers van zware tandwielen en toen merkten Jan en Arie pas dat het geen lolletje is, om te liften op een lading lege benzinevaten. De tonnen pasten niet precies tussen de zijhekken van de laadbak en schommelden heen en weer. De jongens moesten machtig goed oppassen, dat hun knieën, voeten of handen niet onverwacht knel raakten tussen de tegen elkaar en tegen de houten schotten bonkende stalen vaten. Maar na enkele minuten kienden ze een plaatsje uit, met hun ruggen tegen de opgehoogde cabine en hun voeten op tonnen vóór hen. Ze zaten daar heel genoeglijk, en

keken tevreden naar een roodgeverfde vrachtauto die hen achterop kwam. De zon hing al vrij laag in het westen en scheen schuin van boven in hun ogen. Zij keken wat verstrooid naar de hen inhalende wagen. Toen die hen passeerde en even naast hen reed, riep Arie ineens:

‘Die verliest dadelijk een vrachie!’

De wagen – kennelijk een expeditieauto – was hoog opgeladen met kisten, dozen en balen. De bovenste laag, die boven de laadhekken uitstak, was bevestigd met enkele windingen vingerdik touw, maar dat touw was scheef gegleden en een rij triplexkisten met kleurige etiketten erop hing los aan de rand te waggelen. De jongens begonnen te schreeuwen:

‘Heidaar!...Hee!... Kijk uit!...’, maar hun eigen chauffeur hoorde het niet door het gedonder van zijn dieselmotor en de bestuurder van de passerende vrachtauto evenmin; waarschijnlijk om dezelfde reden en door het suizen van de hete wind, die door de open portierramen in zijn oren blies. Arie en Jan gingen op hun knieën liggen om over de cabine van hun eigen auto heen te kunnen kijken en staarden de nu gepasseerde wagen na. De kisten wankelden... aarzelden even... een ervan viel eraf, belandde op de betonweg en barstte open. Enkele veelkleurige, kleine voorwerpen spatten eruit en lagen over de witte cementweg verspreid. Hun eigen chauffeur zag het wél, toeterde uit alle macht, en remde... De motor stopte vlak vóór de opengesprongen triplexkist.

Jan en Arie klommen haastig van de vaten af en enkele tellen later stonden zij, samen met hun chauffeur, neer te kijken op wat er op de cementweg lag.

‘Asjemenou,’ zei de bestuurder, onder zijn vette uniformpet krabkend. ‘Het lijkt wel sinterklaas.’

Arie knielde neer en begon de locomotiefjes, de tankwagentjes, de pullmanwagens bij elkaar te rapen. Jan Prins trok de opengesprongen triplexkist wat verder open en tuurde in het donkere binnenste van de kist.

‘Het hele ding zit vol met speelgoedtreinen, Arie! Locomotieven, wagens en wissels. Allemaal los, maar in vloeipapier gewikkeld.’

Arie zette een groengelakte tankwagen op de vlakke betonweg, gaf het ding een zet en liet het naar Jan toe rollen.

‘Da’s Zwitsers speelgoed,’ zei hun chauffeur, de etiketten op de kist bekijkend. Hij hief het hoofd en staarde in de verte.

De vrachtauto die deze kist verloren had, was om een bocht van de

weg verdwenen. Hij smeed zijn peukje sigaret korzelig weg.

‘Waarom kan die kluns zijn vracht niet beter vastzetten? Nou kan ik die rommel naar de politie gaan brengen en al dat gezeur meer. En ik heb tóch al haast, door die lekkende radiator. Kom jongens; pak die rommel weer in die kist.’

Arie en Jan raapten de rangeerlocomotieven, de kolenwagens, de veewagens bij elkaar en wikkelden er de papiertjes zo goed en zo kwaad zij konden, weer om. Maar toen zij alles in de zijkant van de kist hadden gefrommeld, was er ruimte tekort. Er bleven een paar locomotieven en wagens over.

‘Da’s altijd,’ knikte de chauffeur. ‘De fabriek kient zo’n verpakking tot op de kubieke centimeter uit. Als je ’t er slordig indoet, heb je twee keer zoveel ruimte nodig. Gooi die losse rommel maar in de cabine.’

Hij was nogal nijdig, en terwijl Arie de grote kist op de leren zitting van de cabine plaatste, zei Jan:

‘Zullen wij die kist voor je naar de politie brengen?’

De chauffeur, die alweer achter zijn grote stuurwiel zat, keek met weersin naar de kist naast hem; naar de losse wagens en loco’s in Jan’s handen en gromde.

‘Kan ik ervan op aan dat je ze daar ook werkelijk heen brengt en ze niet als speelgoed houdt? Want dan krijg ik zelf last.’

‘Natuurlijk!’ verzekerden Jan en Arie elkaar aankijkend. ‘Dat zou diefstal zijn. Zó stom zijn we niet.’

‘Okay,’ zei de chauffeur, merkbaar opgelucht. ‘Waar breng je ze dan heen?’

‘Politiebureau De Bilt of Bilthoven,’ zei Jan. ‘In Bilthoven logeren we.’

De chauffeur knikte, gaf hun met een ruk van zijn hoofd een sein om weer omhoog te klimmen, wachtte tot hij hen: ‘Rij maar!’ hoorde schreeuwen en schakelde in.

Tien minuten later zette hij de jongens af op het kruispunt even voorbij Paleis Soestdijk, waar de weg naar Bilthoven rechtsaf gaat. Arie nam de grote triplexkist, die hij met beide armen precies omspannen kon, en Jan Prins de losse wagens.

‘En naar de politie ermee, hè?’ waarschuwde de chauffeur.

‘Komt voor mekaar,’ beloofde Jan. ‘En dank je voor de lift.’

De zware vrachtwagen donderde weg – richting Amersfoort. De jongens gingen een ijsje kopen. Er stond een wagentje op het kruispunt.

Deze triplexkist met treintjes was niet de enige die van de rode expeditiewagen viel. Tussen Soestdijk en Soest, terwijl de rode auto achterop gereden werd door een reclamewagen van Circus Bonzario, smakte kist nummer twee met een klap op de hobbelkeien. Deze kist rolde kantelend een eind door, en belandde, tussen twee bomen door, in een droge sloot, een spoor van pullmanwagens en locomotieven achter zich latend. De reclamewagen van Bonzario was een vijftien jaar oude, dertien maal opnieuw gelakte Isotta-Fraschini racewagen met een neerklapbare linnen kap. Zij lag achterin vol met affiches, advertentieteksten, spandoeken en koudplakmiddel. Vóórin zaten twee mannen in manchesterbroeken en met helgekleurde shirts die aan de hals open waren.

‘Hei, Jack – der valt wat van die auto af!’ zei de gene, die chauffeerde. Hij remde. Jack werd met een schok wakker en keek naar de weg vóór hen, die hier overschaduw was door bomen. Tussen de plekken zon en schaduw lagen tientallen spoorwagentjes, enkele stukken glimmende rails en een stootblok.

‘Is ’t sinterklaas?’ vroeg Jack. ‘Heb ik zolang geslapen?’

Die flauwe mop over sinterklaas zou nog héél wat malen getapt worden in de komende weken, maar dat wisten de personen die op die dag in de rare affaire der speelgoedtreintjes verwickeld raakten, toch nog niet. Het propagandapersoneel van Circus Bonzario stapte uit, stond op de treintjes neer te staren en raakte toen geïnteresseerd. Iedere jongen die ooit van sinterklaas een spoortrein cadeau heeft gekregen, weet dat vaders nét zo graag met meccanodozen en spoortreinen spelen als de kinderen zelf. Beide volwassen mannen hadden binnen dertig seconden de vrachtwagen, hun eigen auto en alle reclamebiljetten vergeten en zaten gehurkt te midden van locomotieven en spoorwagens.

‘Da’s mirakel mooi speelgoed,’ zei de kleinste van de twee, die Jack heette. Hij had merkwaardig geelgroene ogen – net of hij die ogen geleend had van een van de leeuwen of luipaarden uit het circus. Zijn haar was zwart en hij had een klein snorretje.

‘Wat doen we der mee, Fons?’

Fons, een lange, blonde jongen met een Brabants accent, was in de droge sloot afgedaald en kwam terug strompelen met de kist in zijn armen.

‘Meeneme, natuurlijk. Dan zien we later wel verder. Zonde om het hier zo te late ligge.’

Daar was natuurlijk niets tegen in te brengen. In ieder geval was het

zonde om die mooie, fris gelakte treintjes in de sloot en op de weg te laten liggen. Zij smeten dus de kist achterin, raapten wat losse wagons, een stootblok en enkele losse rails bij elkaar en deponeerden alles tussen de aanplakbiljetten en de pakken koudstijfsel.

‘Stap in, Jack!’ zei Fons ongeduldig. ‘Ik heb machtige trek in een glas bier.’

Jack stapte in. Het portier bonsde dicht en de Isotta-Fraschini stoof weg met grommend geronk van zijn oude, maar nog goede racemotor... nagekeken door twee kinderen, die aan de overkant van de weg, van achter een dikke bos varens, alles wat er gebeurde hadden bekeken. Die kinderen lagen daar al een uur, want het was een hete middag en het was prettig in het gras van de bermweg te liggen, in de schaduw der bomen, en te kijken naar de auto's en fietsers die voorbijtrokken. Zij hadden de kist van de auto zien vallen, hadden de auto van Circus Bonzario zien stoppen, en hadden met grote, verbaasde ogen het gespeel met de treintjes aangezien. Nauwelijks was de Isotta weg, of de kinderen staken in draf de weg over, om eens te snuffelen in de droge sloot en tussen het onkruid en de varens. Zij vonden daar nog twee locomotiefjes, drie pullmanwagons, een seinpaal en een witgelakte koelwagon... een buit zó fantastisch, dat zij zich voelden alsof zij plotseling een lot uit de speelgoedloterij hadden getrokken. Zij gingen er in draf mee naar het café van Kees Derksen, die vier kinderen had, aan welke vier kinderen deze nieuwe aanwinsten natuurlijk moesten worden vertoond.

‘Piiietjèè!... Klaassiee!... Kaak es wat we gefonde hebbe...’

Het zweet liep Arie van zijn haren en droop op de triplexkist die hij nu op één heup droeg.

‘We krijgen onweer,’ zei Jan, die wel minder gewicht te dragen had dan Arie, maar telkens een locomotief of een wagon verloor en dan moeizaam door zijn knieën moest zakken om het ding weer op te rapen.

‘Ik ben machtig blij dat we er zijn,’ hijgde Arie. ‘Grote krokodillen, wat heb ik een dorst!’

‘Krokodillen hebben nooit dorst,’ sputterde Jan, achterblijvend en een kolenwagen oprapend. ‘Die liggen de hele dag in het water.’

‘Wat doen ze dan de hele dag in het water, als ze geen dorst hebben?’ zei Arie, linksaf slaande en een hek binnengaand.

Het huis van Jan's oom, Munno Prins, lag aan de Soestdijkerstraat-

weg, ten noorden van de spoorwegovergang. Het was een alleenstaande, hoge en ouderwetse villa, die in een grote, verwilderde tuin langzaam tot verval overging.

De vakantie van Jan en Arie was juist begonnen en zij wachtten op Bob Evers, die per vliegtuig uit Amerika zou overkomen om hen in de maand augustus gezelschap te houden. De jongens hadden het sinds gisteren erg rustig, want Munno Prins, Jan's oom, was met vrouwen dochter per trein naar Spanje vertrokken. Tijdens zijn afwezigheid mochten zijn neefje Jan, plus Arie, bij hem logeren en dan tevens op het huis passen. Munno's vrouw was namelijk doodsbereid voor inbrekers en weigerde resoluut, één nacht van huis weg te zijn als daar niemand was om op te passen. Of haar man haar nu wel uitlegde dat alles driemaal tegen brand, inbraak, hagelschade, bomexplosies, bandjirs, ijsbergen en vliegende schotels was verzekerd... het hielp niet. Munno, die dat wist, had dus ervoor gezorgd dat zijn neefje Jan plus diens vriend Arie bij hem zouden logeren. Dat werkte prachtig. Er was één meid, die in de ochtend kwam schoonmaken en des middags warm eten kookte. De meid ging tussen drie en vier uur weg en de jongens hadden dan het huis alleen.

Arie liep sjokkend, met Jan op zijn hielen, het huis om over een grintpad, waar bosjes gras en plukken mos tussen de steentjes groeiden.

Het eigenaardige van dit huis was, dat het niet alleen een vóóringang had, maar ook nog twee achteringen: één ervan was de gewone keukendeur. De andere werd gevormd door een houten trap die tegen de achtergevel van het huis was bevestigd op in de muur gemetselde balken. Die houten trap kwam bovenaan uit op een vierkant houten balkonnetje, waarvandaan een openslaande deur in een lange, smalle, met donker hout beschoten kamer leidde, die aan de jongens als verblijf was toegewezen. Arie liep achterom, beklom de trap, zette zijn triplexkist op de balustrade van het balkon en viste de balkondeursleutel uit zijn zak...

Binnen in de kamer, waarvan zij de blinden vroeg in de ochtend al hadden neergelaten, was het tamelijk koel.

Arie gooide de kist met een zucht van verlichting op zijn bed en ging recht naar de badkamer, waar hij begon met zijn rode, verwarde priikebol onder de koudwaterstraal te houden. Jan deed het anders: die smeed overhaast al zijn kleren uit, trok een kort kakibroekje aan,

ging op de rand van het bad zitten en hield zijn benen onder de koude douche, om eerst bij te komen. Beide jongens waren verstandig genoeg om niet, oververhit en bezweet als zij waren, recht onder de koude douche te gaan staan.

‘Wat is er te eten?’ vroeg Arie.

Zijn stem klonk hol in de ouderwetse badkamer, die een ijzeren bad had op een vloer van gesoldeerde zinkplaten.

‘Brood met eieren. En er is nog komkommersla over van vanmiddag.’

‘Is er nog iets te drinken?’

‘Een halve kist grote flessen London Tonic.’

Arie blies en proestte, zijn hoofd heen en weer draaiend onder de frisse waterstraal. Hij hield nu ook zijn polsen eronder.

‘Wanneer verwacht jij Bob Evers?’

Jan, op de rand van het bad zittend, stak zijn hoofd vooruit tot het onder de douche-regen kwam, en hijgde even toen het koude water zijn hete rug en schouders raakte.

‘Dat kan... eh... elke dag zijn. Hangt van de vliegtuigpassage af.’

‘Vliegtuigen zijn stikvol hè?’

‘Al die Amerikanen die naar Europa komen met vakantie. Maar Bob komt rechtstreeks hierheen. Ik heb hem dit adres getelegrafeerd.’

Bob Evers valt met zijn neus in een ferme vechtpartij

Tien minuten later zaten Jan en Arie in de grote woonkeuken te eten. De vloer was van enorme, rode en witte plavuizen, en de schouw was zo groot dat er een compleet varken boven het vuur had kunnen worden geroosterd. De meubels waren zwaar oud eiken, maar de rest van de keuken was modern: een elektrische kachel, een ijskast, een Amerikaanse koffiepercolator en twee heetwaterboilers. Arie en Jan zaten tegenover elkaar en deelden de komkommersla. Arie dronk melk bij zijn brood en Jan tonicwater. Arie had een boek tegen de melkfles gezet en las. Jan had de avondkrant opgevouwen naast zich en las. Toen ging de telefoon.

‘Jouw beurt,’ zei Arie. ‘En denk eraan: ik kan vanavond geen visite ontvangen.’

Jan stond op en boog:

‘Baron Roos convenieert het niet, hedenavond bezoek te ontvangen.’

‘Baron Roos moet zijn voeten wassen,’ zei Arie.

Jan ging de gang in, naar de telefoon. Arie hoorde hem de hoorn van de haak nemen:

‘Hallo... Nee; die is in Spanje met vakantie... Daar spreekt u mee... Ja, dat klopt. Die hebben we hier... Nee; één maar... Okay.’

Jan kwam terug met een ietwat verbaasde uitdrukking op zijn gebruind gezicht.

‘Dáár zitten ze vlug achterheen! Je zou waarachtig denken dat we een kist met staven goud hadden gevonden.’

Arie keek op van zijn boek:

‘Over die kist treintjes?’

Jan Prins ging tegenover hem, zitten en opende een nieuwe fles tonic.

‘Weet je nog dat wij een ijsje kochten bij die kar op de hoek?’

‘Uh-huh.’

‘Er zijn nét een paar kerels met een auto bij die ijscoman geweest, om te vragen of hij misschien toevallig iets gezien had van een verloren kist met treintjes, die van een vrachtauto was gevallen.’

Arie snapte het al:

‘En die ijscoboer kende jou...’

‘En zei dat ik een neefje was van Munno Prins, die op de Soestdijkerstraatweg woont. Het nummer opzoeken in een telefoonboek was toen een klein kunstje.’

‘Hm,’ zei Arie, matig geïnteresseerd. ‘Komen ze nu die kist hier ophalen? Hoe zit dat dan? Moeten we die tóch niet eerst naar de politie brengen?’

Jan Prins dacht daar over na:

‘Dat geloof ik niet. Alleen als je de verliezer niet weet. Anders mag je het ding in kwestie rechtstreeks aan de verliezer teruggeven, natuurlijk...’ Zing! – Zing! – Zing! De deurbel ging driemaal snel achter elkaar.

‘Te drommel!’ riep Arie korzelig. ‘Wat nu weer?’

Jan Prins liep de gang in, trok het slot van de voordeur los en het huis ontplofte in een wild geschreeuw en gejuich. Arie stoof naar voren en zag Bob Evers en Jan Prins, tezamen een Indianendans uitvoerend op de zwart marmeren haltegels. Achter Bob stond een stomverbaasde taxichauffeur met twee koffers in de hand, die het toneel met half open mond aanzag. ‘You son of a gun!’ riep Jan, Bob eindelijk in normaal Amerikaans begroetend. ‘Ben je nét aangekomen?’

Bob schudde Arie grinnikend de hand.

‘Ik kom recht met een taxi van Schiphol af.’

‘Moet je eten?’ informeerde Arie, die altijd meteen aan zulke praktische dingen dacht.

‘Salade,’ zei Bob. ‘Alleen maar salade alsjeblief en limonade met ijs.’

‘Kan,’ zei Arie en ging naar de keuken.

Bob betaalde zijn taxichauffeur die twee koffers en een grote citybag in de hall zette. De voordeur bonsde dicht.

Bob smeedt zijn tweed reisjasje uit en zuchtte:

‘Wat een hitte. Is dit huis koel?’

‘We hebben dit huis voor ons alleen, man. Zeker de eerste veertien dagen.’ Jan en Bob liepen de ouderwetse, donkere gang door naar de woonkeuken. ‘We kunnen vanavond met treintjes...’ ZING! – De deurbel. Jan zuchtte, gaf Bob een duw in de richting van de keuken en sjokte terug naar de voordeur. Buiten, op de bakstenen van het portiek, stond een lange, magere man met een sigaret in de hand, een grijs pak, een slappe hoed die hij ietwat voorover in zijn ogen droeg, en een rode das.

‘Ben ik hier bij Prins?’

‘Dat klopt,’ zei Jan, kortaf, want er was iets aan die man dat hem helemaal niet beviel. Een gewone Hollandse jongen zou misschien niets bijzonders hebben opgemerkt, maar Bob, zowel als Jan en Arie, waren geen ‘gewone’ jongens meer. Door een samenloop van omstandigheden hadden zij de meest fantastische avonturen meegemaakt, op stoomschepen, met muiters, in de Kalahari-woestijn en in Engeland. Ettelijke malen hadden zij door gebruik van hun hersens en door snel opmerken hun leven moeten redden en zij waren er automatisch op getraind, te letten op kleine dingen die een alledaagse jongen zouden ontgaan.

De man aan de deur had, op het moment dat Jan opende, zijn blik snel door de hall laten zwerven, vlak onder de lage rand van zijn hoed door loerend.

Hij sprak ook zonder zijn mond voldoende open te doen, en nadat hij klaar was met spreken vormden zijn lippen een smalle, opeengeklemd lijn. Hij smiet zijn rest sigaret opzij tussen de rozestruikjes en vroeg verder:

‘Is hier een triplexkist met speelgoedtreintjes gevonden? We hebben er zojuist over opgebeld.’

Jan aarzelde even, zonder dat hij daar precies een reden voor kon vinden, en knikte dan:

‘Wij hebben een kist met treintjes gevonden, ja. Dat wil zeggen: de chauffeur van de vrachtauto waar wij op liften.’

De man knikte en maakte een beweging voorwaarts, als wilde hij het huis binnengaan. Maar Jan Prins stond kalm in de deur – één stijl met zijn hand vasthoudend. De man hield zijn beweging in.

‘Ik wou die kist wel graag terughebben,’ zei hij, nogal bits.

‘Dat kan natuurlijk,’ antwoordde Jan vriendelijk. ‘Als u kunt bewijzen dat u de eigenaar is.’

De man staaarde hem even aan, kneep zijn lippen eventjes nijdig op elkaar en viel dan uit:

‘Eigenaar? Eigenaar? Deze kisten met treintjes werden geïmporteerd vanuit Zwitserland aan een firma in Amersfoort. Er is geen eigenaar.’

‘Kom, kom,’ zei Jan Prins. ‘Dan is de importerende firma natuurlijk eigenaar. Bent u van die firma?’

‘Natuurlijk!’ snauwde de man met de slappe hoed.

‘Wilt u zich dan als zodanig legitimeren?’ vroeg Jan liefjes. De man buiten de deur keek hem een ogenblik zwijgend aan en barstte dan los:

‘Ben je helemaal dol geworden? Denk je dat ik met pakken legi-

timatiebewijzen in mijn zak rondloop? Als ik niet van de betrokken firma ben, hoe dacht je dan dat ik wist dat die kisten met treintjes verloren waren?’

‘Misschien bent u wel helderziende,’ zei Jan Prins, nu volledig overtuigd, dat er met die vent iets niet in orde was. Hij had geen vage notie, op wat voor manier er iets niet in orde was, maar dát er ergens iets rammelde, stond voor hem als een heipaal boven water.

‘Is het héél erg dringend dat u die kist met speelgoed vanavond nog krijgt?’ vroeg hij.

‘Dat haalt je de repeterende koekoek!’ grauwde de man met de rode das. ‘Al onze bestellingen wachten erop.’

Jan kneepte één oog dicht en keek hem aan met ietwat scheefgehouden hoofd:

‘Aan het eind van juli? En kan dat niet tot morgen wachten? Weet u wat ik doen zal: we brengen die treintjes morgenochtend om negen uur naar de politie in De Bilt en dan haalt u ze daar maar weg op het bureau ‘Gevonden Voorwerpen’. Goedenavond.’ Hij begon de deur te sluiten, maar zijn bezoeker stak snel een voet naar voren en zette die ertussen. Jan duwde tegen de deur, keek omlaag naar de in versleten bruin leer gehulde teen die naar binnen stak, hief zijn rechtervoet op en gaf met de hak een stamp op de teen, die er zijn mocht.

De man buiten gaf een krijs en trok ijlings zijn voet terug. Jan duwde de deur in het slot.

‘Ik hoop dat hij daar drie eksterogen op een rijtje had,’ bromde hij, en keerde zich om. Bob en Arie stonden in de gangdeur en keken hem belangstellend aan.

‘We hoorden enig kabaal en kwamen even kijken,’ verklaarde Arie. ‘Had je moeilijkheden?’

Jan Prins vertelde snel wat er gebeurd was.

‘Er klopt iets niet met die vent,’ zei hij stellig. ‘Vanwaar die mallootige haast om nu, metéén, op stel en sprong, die treintjes te krijgen?’

Bob keek grijnzend van Jan naar Arie en terug.

‘Jullie zijn me een stel mooie figuren. Op een of andere manier hebben jullie áltijd iets aan de hand. Maar waarom zou iemand de kluit besjoemelen over een triplexkist vol speelgoedtreintjes?’

Jan, Arie en Bob slenterden de lange gang wéér door, op weg naar de keuken.

‘Ik mag een boon zijn als ik dat weet,’ begon Jan, ‘maar... WAT DOET U HIER?’

De man, voor wiens neus hij zojuist de voordeur had dicht gebend, stond in de keuken, waarin hij blijkbaar door de openstaande achterdeuren was binnengedrongen. Hij stond brutaal bij de tafel en stak een nieuwe sigaret op. Hij had zijn hoed achterover op het hoofd geschoven. Over zijn bleek, hoog voorhoofd liep een rossig litteken van één wenkbrauw scheef omhoog.

‘Laaiende Lodderijndozen!’ zei Jan, die nu werkelijk nijdig begon te worden. ‘Wil je onmiddellijk maken dat je uit dit huis verdwijnt?’

De man knipte een goedkope aansteker aan, stak zijn sigaret op, blies een wolk rook naar het plafond en keek de drie jongens, aan de overzijde van de tafel, spottend aan:

‘Kijk eens hier, vlegels. Ik kom hier om mijn rechtmatig eigendom op te halen. Ik ben niet van zins jullie er vanavond en vannacht mee te laten spelen om de lak eraf te krassen en...’

‘Ik heb met je verhalen geen snars te maken!’ riep Jan Prins, die rood werd van boosheid. ‘Elke zot kan hier wel aankomen en beweren dat hij die treintjes wil hebben. Ze gaan morgenochtend naar de politie. Daar kun je ze ophalen. En nu als de weerlicht dit huis uit. Ik sommige je dit huis te verlaten, anders sla ik je eruit!’

Er volgden enkele seconden stilte. De drie jongens stonden volkomen onbeweeglijk, maar hun spieren waren gespannen. Eén verkeerde beweging van de vent, en zij zouden als één man, als een geoefend vecht-team, in actie komen. Maar de brutale indringer koos eieren voor zijn geld.

‘O.K.’ zei hij, met een hand wuivend. ‘O.K.’ Hij keerde zich op zijn hakken om, wandelde de tuin in en was weg.

Arie rende metéén naar de voorkamer en loerde langs een gordijn. Jan hield de achtertuin in de gaten. Bob bleef in de keuken. Kort daarna kwam Arie terug:

‘Hij is het voorhek door en weg. Verderop stond een auto te wachten.’

‘Hoe zag die auto eruit?’

‘Donkerblauwe, gesloten Amerikaan. Merk of nummer kon ik niet zien.’

‘Gekke geschiedenis,’ zei Bob, een glas gele limonade leegdrinkend. ‘Waar is die kist vol beroemde treintjes?’

Jan stond in de open tuindeur van de keuken en keek omhoog naar de lucht.

‘We krijgen geheid onweer.’

‘Treintjes staan boven,’ zei Arie tegen Bob. ‘Ga maar mee.’ Bob schonk zich een nieuw glas limonade in en volgde Arie de brede, eikehouten trap op; het glas in de hand. Jan Prins stond naar de lucht te kijken. Het werd nu met de minuut drukkender. Geen zuchtje wind was er te bekennen; de bloesems van de rododendrons hingen volkomen onbeweeglijk, en de zon was verdwenen achter een wolkenbank ergens in het westen. De lucht was verzadigd van waterdamp en het zweet stond Jan op het voorhoofd.

‘We mogen er wel aan denken, de open ramen en deuren vast te zetten,’ bromde hij in zichzelf en liep de ruïnen in, naar de houten buiten trap die langs de achtergevel omhoog voerde naar de eerste verdieping. Bob en Arie zaten gehurkt bij de triplexkist, omgeven door rails, wissels, rijen pullmanwagens en kleurige locomotiefjes. Arie had een transformator gevonden, en was bezig er een snoer met stekker aan te prutsen.

Is er iemand die het vreemd vindt dat de drie jongens een kwartier later bezig waren, de rails in elkaar te passen en een spoorweg aan te leggen? Alleen een heilige of een onbeschrijflijke kniesoor had die verleiding kunnen weerstaan. Maar het bleek al gauw, dat de bedden lelijk in de weg stonden: er was geen vloeroppervlak genoeg.

‘Naar beneden ermee. De voorkamer is twee keer zo groot,’ opperde Jan. ‘En we kunnen een extra spoor maken door de ene deur de gang in en door de andere deur weer terug.’

Zij namen de eind rails die zij hadden gemonteerd, voorzichtig op, sjouwden ermee de trap af en zetten het zaakje weer in elkaar op de parketvloer van de grote voorkamer, die uitkeek in de voortuin. Toen Arie weer naar boven ging om de kist met de rest van de wagons te halen, stond de kamer ineens in een blauwgroene gloed. Vlak daarop kwam een ratelende donderslag. Vier tellen later ruiste de regen neer door de dennen en op de stoffige struiken. Bob keek even op:

‘Gelukkig. Onweer. Dat zal de lucht lekker afkoelen.’ Arie kroop door de gang en zette stukken rail aan elkaar.

Een half uur later was het zo donker, dat zij de lampen moesten aansteken. De regen viel met zwaar geruis neer in de dennen en op de struiken; roffelend op de door de lange droogte hard geworden grond. De bliksem zette af en toe de kamer in groene gloed en de ruiten rinkelden van het zware rollen van de donder. Treintjes raasden door bochten en kletterden over wissels; twee ervan derailleerden op het spoor in de gang door een fout in een rail-las en blokkeerden het hele

spoorwegsysteem. Arie ging de gang in om de zaak weer op wielen te zetten.

Jan Prins zette een flesje London Tonic aan zijn mond en keek naar de tuindeuren die zij open hadden staan, want het was binnen nog smoorheet en van buiten kwam frisse regenkoelte.

‘Wel alle...’ zei Jan ineens, en liet het flesje tonic zakken. Hij sprong op. ‘Daar staat een vent naar binnen te loeren!’

Bob, die gehurkt zat, keek om naar de door Jan aangewezen tuindeuren.

‘Nou is zijn kop weg. Maar hij stond daar vier tellen geleden, vlakbij de open deur, en hij keek om de hoek heen naar binnen.’

Bob en Jan keken elkaar aan. Bob vroeg:

‘Diezelfde vent van vanmiddag?’

‘Nee. Deze had een rond gezicht. Kletsnat van de regen natuurlijk. Het glom in het lamplicht.’

Bob stond langzaam op.

‘Het wordt nou toch wel een beetje gek... Of zou het een landloper zijn, die beschutting zoekt tegen de regen?’

Jan schudde het hoofd:

‘Klets. Er is hier een tramhuisje vlak tegenover. En een telefooncel. Landlopers heb ik hier in geen jaren gezien. En welke landloper gaat nu op een verlichte woonkamer af?’

‘Kijken of er wat te stelen valt?’

Jan liep snel de gang in, waar Arie met een rood hoofd, diep gebukt, bezig was een ris wagons in de rails te zetten.

‘Arie. Er sluipt een vent om het huis heen. Ik ga even een zaklantaarn pakken.’

Jan ging de keuken in, draaide het knopje van het licht om en gaf een schreeuw: ‘Arie! Bob!’...

Toen het licht aansprong, onthulde het een korte, dikke man met een bleek, pafferig gezicht, gekleed in een effen grijze broek en een blauwe trui, die langs de muur voortsloep. Op het ogenblik dat Jan het licht aanknipte vloog de indringer op hem af, hem een slag tegen de keel toedienend, dat Jan hijgend naar adem in een hoek van de grote, ouderwetse schouw tolde. Daar stonden enkele koperen ketels, die met groot tumult door elkaar rammelden. De indringer draaide het licht uit en bleef gehurkt in het donker zitten.

‘Kijk uit met binnenkomen!’ gilte Jan. ‘Hij ziet jullie tegen het licht uit de gang!’

De indringer gromde nijdig, en Jan kroop op handen en voeten uit de schouw weg en ging midden onder de grote keukentafel zitten. Er volgde rust. Geen stilte, want het gedruis van de regen en het ratelen van de donder gingen onverminderd voort. 'Dit is een beste situatie,' dacht Jan. 'Wat wil deze vent in vredesnaam?' Hij zat op zijn handen en tenen onder de tafel en loerde aan alle kanten onder het afhangelende kleed door. Intussen tastten zijn handen om zich heen naar iets om als wapen te gebruiken en hij had geluk. Op de grond lag niets dan een krant die Arie had laten vallen, maar op de tafel zelf, boven zijn hoofd, raakten Jan's vingers een zwaar voorwerp dat hij snel herkende als de broodplank. Dat was een soliede eiken plank, met aan één kant een handvat, en goed genoeg om er een behoorlijke mep mee uit te delen. Juist toen hij de plank stevig in zijn rechterhand had genomen en trachtte te ontdekken waar ergens zijn tegenstander verscholen zat, begon een geweldig tumult ergens vooraan in het huis. Met groot gekletter viel iets in scherven en doffe bonzen deden vermoeden dat er stoelen en tafeltjes werden omgesmeten.

'Jan!' klonk Bob's stem, hijgend maar duidelijk. 'Hier... is er... nog eentje...' Een nieuwe uitbarsting van glas gerinkel en een nieuwe bons bewezen, dat indringer nummer twee er alles op zette om Bob onschadelijk te maken. Jan was dolgraag mét broodplank de gang in gerend, om Bob te hulp te komen, maar dat leek hem tóch een verkeerde tactiek. Want dat liet de man in de keuken vrij om te doen en te laten wat hij wilde... en hij zou zeker Jan achterna komen. Die redenering van Jan werd drie tellen later als juist beloond... het schrapen van een stoel verried, dat iemand zich door de keuken voortbewoog. Een bliksemstraal die even de ruimte in blauwe gloed zette, toonde hem de gebogen gestalte van de kleine man, naar de gangdeur sluipend... even later stond die gestalte in de open gangdeur afgetekend. Jan aarzelde niet, gleed onder de tafel uit, hief de broodplank en zwaaide... Hij had barre pech. Een der koperen ketels, die uit de schouw waren gerold, lag op de vloer. Hij schopte ertegen, verloor ietwat zijn evenwicht, miste het gesilhouetteerde hoofd van zijn doelwit net tien centimeter en sloeg zijn broodplank door de glazen bovenhelft van de keukendeur heen dat de glassplinters hen om de oren floten. Een ervan sprong in Jan's wang en hij voelde meteen een dun straaltje bloed langs zijn kin sijpelen. De dikke man, die tóch al, gespannen als een kat, in de deuropening had staan wachten, keerde zich snel als een poema om, zag Jan achter zich, haalde uit en ditmaal was het lelijk raak. De